

CYKLOTURISTIKA V REGIONÁLNOM ROZVOJI CESTOVNÉHO RUCHU NITRIANSKEHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

BICYCLE TOURING IN REGIONAL DEVELOPMENT OF THE NITRA SELF-GOVERNING REGION

RNDR. HILDA KRAMÁREKOVÁ, PHD.

DOC. RNDR. ALENA DUBCOVÁ, CSC.

RNDR. JANA NÉMETHOVÁ, PHD.

RNDR. GABRIELA REPASKÁ, PHD.

Katedra geografie a regionálneho rozvoja | *Dept. of Regional Economics and Administration*
Fakulta prírodných vied | *Faculty of Economics and Administration*
Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre | *Constantine the Philosopher University in Nitra*
✉ *Tr. Andreja Hlinku 1, 949 74 Nitra, Slovak Republic*
E-mail: hkramarekova@ukf.sk, adubcova@ukf.sk,
jnemethova@ukf.sk, grepaska@ukf.sk

Anotácia

Cykloturistika je v súčasnosti stále častejším spôsobom vyuffívania vo voľnom čase. Predstavuje jeden z významných prvkov regionálneho rozvoja a preto okrem samotnej aplikácie jej praxe priťahuje aj pozornosť vedeckej komunity. Nitriansky samosprávny kraj svojimi prírodnými, kultúrno-historickými a realizačnými predpokladmi poskytuje pre rozvoj cykloturistiky dostatok príležitostí. Napriek tomu však disponuje najmenším počtom kilometrov cyklotrás zo všetkých krajov Slovenska. Príspevok analyzuje problematiku cykloturistiky v literatúre, potenciál a súčasný stav cykloturistiky v Nitrianskom samosprávnom kraji a prezentuje participáciu pracoviska na jej rozvoji.

Kľúčová slova

cykloturistika, regionálny rozvoj, cestovný ruch, Nitriansky samosprávny kraj

Annotation

In present, bicycle touring is still more common way of how to use leisure time. It is one of the important elements of regional development and therefore, except application practice itself, it also attracts the attention of the scientific community. The Nitra Self-governing region with its natural, cultural-historical, and implementation preconditions provides sufficient opportunities for the development of bicycle routing. Nevertheless, it has the lowest number of kilometres of cycle routes from all regions of Slovakia. The paper analyses the issue of bicycle touring in literature, potential, and current state of bicycle touring in the Nitra Self-governing region and presents participation of the department on its development.

Key words

bicycle touring, regional development, tourism, Nitra Self-governing Region

JEL classification: O18, R19

Úvod

Zhor-ujúce sa flivotné prostredie v oblastiach s vysokou koncentráciou obyvate stva a jeho hospodárskych aktivít, flivotný -týl posledných decénií pozna ený stresom z pracovnej innosti na strane jednej a rastom blahobytu -írokých vrstiev obyvate stva na strane druhej, spôsobili expanziu cestovného ruchu. Spolo nos v sú asnej dobe kladie stále vä -ie nároky na oddych, regeneráciu síl a s tým spojenú rekreáciu a cestovný ruch. Popri primárnej funkcii (obnova fyzických a psychických síl loveka) plní cestovný ruch aj al-íe funkcie, napr. ekonomickú (zdroj finan ných prostriedkov) alebo satura nú (sektor zamestnávajúci vo né pracovné sily v odvetviach sluflieb). Cestovný ruch je aj významným faktorom pri odstra ovaní, resp. kompenzácii hospodárskych disparít medzi urbánnymi a rurálnymi regiónmi, prípadne regiónmi hospodársky nedostato ne rozvinutými.

1. Teoreticko-metodické východiská problematiky

V sú asnosti jazda na bicykli zaflíva renesanciu ako rekrea ná, záujmová a -portová innos . Narastá vyuffívanie cykloturistiky v rámci vo ného asu a rekreácie. Rozvoj infra-truktúry pre podporu rekrea ných aktivít a rekrea né jazdy na bicykloch turistiku stimulujú a zároveň prispievajú k hospodárskemu offiveniu najmä vidieckych obcí (Ritchie, Hall, 1999).

V sú asnej literatúre základné pojmy cykloturistiky nie sú jednotne definované. Jednotlivé definície pouffívajú asto rozporuplné parametre pri charakteristike cykloturistov i cykloturistických aktivít (Lamont, 2009). V niektorých definíciách cykloturistiky alebo cykloturistov dochádza k vylú eniu alebo k prehliadnutiu radu inností súvisiacimi s cestovným ruchom (napr. turistami môflu by aj cestujúci na sú aflné cyklistické preteky alebo aj osoby sú affiace na cyklistických pretekoch at .), niektorí autori, ako napr. Bull (2006) naopak charakterizujú akcie sú aflných cyklistov ako potenciálne významný segment trhu cykloturistiky. Z tohto poh adu je tiefl potrebné uvies hranice rozpätia inností, ktoré môflu by zahrnuté do cykloturistiky v rámci segmentácie tohto trhu (Lamont, 2009). Jednou zo základných marketingových techník, ktorá sa v praxi pouffíva na efektívne zacielenie (zameranie) na ur ité homogénne skupiny obyvate stva, ktoré majú relatívne podobné potreby, je segmentácia trhu (Borovský, Smolková, Ni ajová, 2008). Cykloturistika patrí k -peciálnym formám turizmu, ktoré ponúkajú pobyty tematicky a aktívne zamerané. Sú spojené s tematickým programom a s jedine ným záflitkom z prírody, histórie i kultúry cie ovej destinácie, sprostredkovaným aktívnou formou hlavne v letnom období. Cykloturistika vyfladuje vybudované a ozna ované cyklotrasy pod a stup a náro nosti a potrebnú infra-truktúru cestovného ruchu na trase (re-taurácie, ubytovacie zariadenia at .). Má charakter cestnej cykloturistiky alebo horskej turistiky pod a umiestnenia cyklotrás a charakteru terénu (Borovský, Smolková, Ni ajová, 2008).

Narastajúci význam cykloturistiky pre regionálny rozvoj územia sa prejavuje aj tým, fle túto problematiku nachádzame v rôznej miere aj legislatívnych a koncep ných dokumentoch Ministerstva dopravy, výstavby regionálneho rozvoja, v gescii ktorého je aj celý segment cestovného ruchu. Ide tak najmä o dokumenty ako napr. Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike, Podpora pe-jej turistiky a cykloturistiky, Stratégia rozvoja cestovného ruchu Slovenskej republiky do roku 2020, Národný strategický referen ný rámec 2007 ó 2013, Program rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2007 ó 2013, Nová stratégia rozvoja cestovného ruchu Slovenskej republiky do roku 2013, Zákon . 91/2010 Z.z. o podpore cestovného ruchu. Informácie o cyklotrasách nachádzame aj v dokumentoch regionálneho rozvoja, v územnoplánovacích dokumentoch ako aj v dokumentoch cestovného ruchu Nitrianskeho samosprávneho kraja (napr. Dubcová, Krogmann, Kramáreková, 2011).

Mofnosti vyuffitia územia Nitrianskeho kraja z h adiska cestovného ruchu sú detailne spracované v monografii Krogmanna (2005), súvisiaca problematika na príklade okresu Topo any bola spracovaná aj v práci Bereseckej (2013). Potenciál a sú asný stav cykloturistiky v Nitrianskom samosprávnom kraji bol spracovaný v rozsiahlom dokumente štúdia rozmiestnenia cyklotrás v Nitrianskom samosprávnom krajiö (Dubcová, Kramáreková, eds., 2012).

Cie om pr íspevku je prezentova potenciál a sú asnos cykloturistiky v Nitrianskom samosprávnom kraji (alej NSK) a výstupy spoločného projektu Úradu Nitrianskeho samosprávneho kraja a Katedry geografie a regionálneho rozvoja FPV UKF v Nitre pri rozvoji cykloturistiky.

2. Predpoklady Nitrianskeho samosprávneho kraja pre rozvoj cykloturistiky

Nitriansky samosprávny kraj (alej NSK) je svojou rozlohou (6 344 km²) piaty najväčší kraj na Slovensku. Po tom obyvateľov 688 400 (stav k 31. 12. 2012) je tretím najľudnatejším krajom Slovenska pri hustote 108,5 obyvateľov na km² (slovenský priemer je 110,3 obyvateľov/km²). V území sa nachádza 354 obcí, z toho je 15 miest, v ktorých žije 45,93 % obyvateľov. Podľa Regionalizácie cestovného ruchu v Slovenskej republike (Weiss a kol., 2005) je územie NSK rozdelené do piatich turistických regiónov - Podunajský, Dolnopovažský, Nitriansky a Hornonitriansky sú ohodnotené ako regióny s nadregionálnym významom a Ipešský región s lokálnym významom. Väčšina územia NSK zaberá Nitriansky región.

Zhľadiska prírodných predpokladov pre rozvoj cykloturistiky v NSK má zásadný význam poloha na kontaktnej línii dvoch rozdielnych krajinných typov - Panónskej panvy a Karpát, ktoré výrazným spôsobom ovplyvňujú aktivitu cestovného ruchu, vrátane cykloturistiky, sú základom rôznorodnej ponuky cyklotrás z hľadiska ich obťažnosti. Dominantnú časť územia zaberá Podunajská nížina, ktorá umožňuje rozvoj nenáročnej resp. stredne náročnej cykloturistiky, vhodnej najmä pre rodiny s deťmi. Náročnejšie cyklotrasy (resp. ich úseky) sú v severnej, východnej resp. juhovýchodnej časti územia NSK, kde do územia klinovite zasahujú výbežky pohorí Považský Inovec, Tribeč, Pohronský Inovec, Ťaľavnické vrchy, Krupinská planina a Burda. Väčšina územia NSK patrí do teplej klimatickej oblasti, ktorá je pre rozvoj cykloturistiky najvhodnejšia. Osou územia je rieka Nitra, tečúca severojužným smerom. Špecifický význam má rieka Dunaj, ktorej ústie medzinárodnej rieky sa môže stať atraktívnym i pre vodákov z rôznych častí Európy, ktorí sa môžu potenciálne stať užívateľmi cyklotrás územia NSK, resp. cyklotrás v krajinných atraktívnych pásoch pozdĺž riek Dunaj, Váh, Nitra, Hron a Ipeš. K najvýznamnejším faktorom rozvoja cestovného ruchu patria termálne pramene (napr. v Podhájskej, v Santovke, v Kalinčiakove, v Levíciach, s kúpaliskom Margita-Ilona, Komárne, Ťuráve, Tvrdošovciach, Nových Zámkoch, v Patinciach a v Podnom Kesove), ktoré môžu byť miestom regenerácie cyklistov aj s pravdepodobnou väčšou dĺžkou priemerného pobytu v porovnaní s inými zastávkami na cyklotrasách. Väčšina termálnych prameňov má celostátnu, resp. aj medzinárodnú atraktivitu (Podhájska, Ťurávo, Komárno, Nové Zámky). Okrem zvykov prirodzenej **vegetácie** sa na území NSK vyskytujú aj rôzne introdukované druhy. Najväčšia koncentrácia cudzokrajných drevín je v Arboréte Mlynskej s celostátnym významom pre cestovný ruch, ale i v mestských parkoch vytvorených pri kaštieľoch a kúriach. Na území kraja je intenzívne rozvíjané vinohradníctvo. Z pohľadu cykloturistiky má táto aktivita hlavne estetickú hodnotu, v kombinácii s gastronómiou môže byť plnohodnotne využitá najmä v koncových bodoch cyklotrás. Preto môžu byť pre potreby cykloturistov využité aj vínne cesty, napr. Pofitavská, Nitrianska kráľovská a Hontianska. Vplyv **fauny** má pre cykloturistiku len sekundárny význam. Napriek tomu sú z tohto aspektu najvýznamnejšou zastávkou Topoľianky - známe chovom koní a zobra hrivnatého vo zvernici. Obora s rozlohou 140,16 ha je súčasťou obcí Hosovec a Lovce a patrí k najväčším atraktivitám kraja. V NSK sa nachádza aj množstvo pozoruhodností, ktoré sú predmetom štátnej ochrany prírody, ktoré tiež môžu generovať záujem cykloturistov.

Na rozdiel od prírodných predpokladov sú **kultúrno-historické predpoklady** typické svojím bodovým rozšírením. Tým, ako geneticky súvisia s inosťou loveka, ich výskyt je viazaný hlavne na intravilány miest a obcí. Do tejto skupiny na území NSK zaraďujeme predovšetkým bohatstvo kultúrno-historických pamiatok, múzeá, pamätné izby, ľudové domy, organizované podujatia.

Z materiálno-technických predpokladov významnú úlohu zohrávajú komunikačné predpoklady. Ich úlohou je zabezpečiť minimálne úroveň strát, potrebných na prekonanie vzdialenosti medzi pólmi selektívnych a lokalizačných predpokladov (Mariot, 1983). Podľa Benthena (1997) môžu vstúpiť na trh s cestovným ruchom len dopravne dostupné oblasti s rekreačným potenciálom. Jedine

takto vybavené územia môžu plni poľiadavky cestovného ruchu a rekreácie (Krogmann, 2005). V sú asnosti ú astníci cestovného ruchu vyuffívajú na presun do stredísk cestovného ruchu predov-etkým cestnú dopravu. Rovnako aj pre cyklistov je osobný automobil naj astej-ím dopravným prostriedkom, ktorým prekonávajú tranzit z miesta trvalého bydliska do východiskového bodu ich cykloturistiky. Na rozdiel od cestnej dopravy je vä -ína územia bez priameho prepojenia na hlavný fležni ný ah SR a na medzinárodnú fležni nú sie . Poľiadavkám medzinárodnej dopravy a taktiefl zahrani nému cestovnému ruchu v záujmovom území slúfia -tyri hrani né prechody rôznych kategórií: Tŕhy ó Parassapuszta, Salka ó Letkés, Tŕúrovo ó Esztergom, Komárno ó Komárom. K významným predpokladom rozvoja cykloturistiky patria ubytovacie, stravovacie zariadenia, rekrea né, oddychové, -portové a zábavné zariadenia. Svojou podstatou vyjadrujú schopnos prija a uspokoji ú astníkov cestovného ruchu v danej oblasti. Ubytovacie zariadenia sú základným predpokladom zotrvania ú astníka cestovného ruchu v nav-tívenom území dobu dlh-iu ako je 12 hodín. Ich lokalizácia je základom pre budovanie cie ových bodov jednotlivých etáp v prípade dia kových cyklotrás, resp. sú základ ou pre realizovanie hviezdicových cyklotrás. V roku 2012 bolo v NSK 322 ubytovacích zariadení z toho 58 hotelov, 86 penziónov, 7 kempingov a al-ích 171 predstavovalo ostatné ubytovacie zariadenia. NSK disponoval s ubytovacou kapacitou vo vý-ke 18 009 lôflok (8,94 % SR). Ich lokalizácia je prevafne viazaná na mestá a strediská s termálnymi kúpaliskami, ubytovacie zariadenia s niľ-ou lôflokovou kapacitou sú viazané najmä na vidiecky priestor. Pre segment cykloturistov sú atraktívne aj ubytovacie zariadenia jednoduch-ie vybavené, ale cenovo prijate nej-ie, napr. turistické ubytovne, chatové osady, ubytovanie v súkromí (Krogmann, 2005, Dubcová, Kramáreková, eds., 2012).

3. Sú asný stav cykloturistiky v Nitrianskom samosprávnom kraji

S pojmom cykloturistická trasa sa spája ve ké množstvo reálnych i možných cyklotrás bez ich vzájomného rozlí-enia a bliľ-ej -pecifikácie. V-eobecne možno poveda , fle cykloturistická trasa môže by v-ade tam, kde sa dá jazdi na bicykli, ak s touto aktivitou súhlasia majitelia pozemkov a zariadení, po ktorých trasa vedie. Pohyb cyklistov na sieti -tátnych ciest upravuje dopravný zákon, vo v-eobecnosti možno jazdi po pravej strane cesty na v-etkých cestách II. a III. triedy. Samozrejme, treba zoh adni hlavne otázku bezpe nosti a vyhnú sa cestám s vysokou frekvenciou premávky, cestám s úzkym -írkovým usporiadaním cesty (Hlatký, 2012). Cykloturistickú trasu Slovenský cykloklub (<http://www.cykloklub.sk>) definoval ako trasu, ktorá je ur ená pre pohyb na bicykli za ú elom cykloturistiky, trávenia vo ného asu, poznávania krajiny, prírody a pamiatok. Trasa vä -inou vedie po existujúcej sieti komunikácií a zariadení so súhlasom ich vlastníkov. Trasa je zna ená systémom cykloturistického zna enia pod a STN 01 8028 šCykloturistické zna enieö. Pri budovaní siete cykloturistických trás ide hlavne o zna enie siete cykloturistických trás po ufl existujúcich komunikáciách a zariadeniach. Cykloturistické trasy sú dobudované drobnou cykloinfra-truktúrou, medzi ktorú patria malé a ve ké odpo ívadlá, malé rozh adne, mostíky a lávky, panely s mapami a zaujímavos ami.

Hoci územie NSK poskytuje vhodné podmienky pre rozvoj cykloturistiky i ufl cestnej alebo horskej, NSK v d flke cyklotrás zaberá posledné - 8. miesto (tab. 1). Vä -ína z nich v-ak v teréne vyzna ená nie je. Cyklotrasy sú vedené po cestných komunikáciách II. a III. triedy s niľ-ou frekvenciou dopravy a spevnenými i nespevnenými ú elovými komunikáciami vedúcimi pozd fl vodných tokov, lesnými a po nými cestami. Najvä -ou brzdou budovania nových cyklotrás sú, okrem nedostatku finan ných prostriedkov, nevysporiadané pozemky, cez ktoré by mali vies .

Tab. 1: D fka cyklotrás na Slovensku pod a typu vyuffívania

Pod a typu vyuffívania	BASK	NRSK	TTSK	TNSK	ZASK	BBSK	POSK	KSK	Celkom
Cyklotrasy pre cestné bicykle	500,4	131,0	588,0	654,5	1 138,0	581,8	649,0	328,8	4 571,5
Cyklotrasy pre horské bicykle	248,3	255,5	216,0	523,2	746,4	1 558,1	700,5	810,4	5 058,4

Zdroj: Tŕupáková, 2010; Slovenský cykloklub

V roku 2011 vznikol spoločný projekt Úradu NSK a Katedry geografie a regionálneho rozvoja FPV UKF v Nitre s názvom štúdia rozmiestnenia cyklotrás v Nitrianskom samosprávnom kraji s dobou riešenia projektu 15. 9. 2011 o 30. 6. 2012 (Dubcová, Kramáreková, eds., 2012). Cieľom I. etapy bolo identifikovať aktuálny legislatívny, programový a inštitucionálny rámec cyklistickej dopravy na Slovensku so zameraním na NSK, charakterizovať NSK vo vzťahu k cyklistickej doprave, identifikovať predpoklady NSK pre cyklistiku, charakterizovať súčasný stav cyklotrás v NSK a spracovať problémovú analýzu.

Prieskumom sa zistilo, že na území NSK sa v procese vývoja vytvorila sieť cyklotrás rôzneho charakteru v 4 kategóriách. Medzi **evidované cyklotrasy** Slovenským cykloklubom (vyznačené STN 01 8028) patria magistrály, ktoré tvoria jadro cykloturistických trás. Na ne sa pripájajú regionálne alebo lokálne cyklotrasy. Územím kraja prechádza 7 cyklomagistrál v dĺžke 275 km, ktoré však nie sú adekvátne označené (Martin, ed., 2005): Dunajská cyklistická cesta (120 km), Váňska cyklomagistrála (70 km), Ipeľská cyklocesta (0 km), Pohronská cyklomagistrála (0 km), Hontianska cyklomagistrála (0 km), Ponitrianska cyklomagistrála (15 km) a Trávnická cyklomagistrála (70 km). **Cyklotrasy priamo osadené v teréne rôznymi subjektmi** (napr. Klubom slovenských turistov) nachádzame v troch regiónoch: 1. na území Horného Pofltavia (okres Zlaté Moravce), 2. na území Dolného Pofltavia (Nitra, Nové Zámky), 3. na území mikroregiónu SOTDUM (okres Topoľany). **Trasy pre cyklovýlety** tvoria najpočetnejšiu skupinu. Informácie o nich poskytujú najmä rôzne web stránky, publikácie a propagačné materiály rôzneho charakteru. Sú prezentované ako odporúčané výlety, ktoré však v teréne nie sú označené. **al-je navrhované cyklotrasy** sa vyskytujú v rôznych územno-plánovacích a strategických dokumentoch regionálneho rozvoja (napr. program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, v stratégia rozvoja cestovného ruchu, v rôznych projektoch mikroregiónov a obcí Nitrianskeho kraja). Špecifický význam má **cyklistická doprava v mestách** . V NSK je 15 miest, v ktorých je jej rozsah diferencovaný. V krajskom meste Nitra je 12 km cyklotrás, z ktorých 28 je projektne pripravených. Cyklotrasy sú situované v mestskom parku na Sihoti, na Zobore, Klokočine a pri rieke Nitra. Od roku 2011 premáva v meste cyklobus. Aj v meste Levice sú cyklotrasy označené.

Pofiadavkám cykloturistov na doplnenie cyklistického výstroja a jeho oprave slúžia **cykloobchody a cykloservisy** nielen vo veľkých mestách, ale aj v niektorých vidieckych obciach (napr. Mojmírovce, Dvory nad Pítavou, Nána, Obid). Takto zameranú sieť by bolo potrebné rozšíriť aj do Podhájskej a Patiniec - stredísk s termálnymi kúpaliskami, ktoré sú vhodné ako cieľové etapové miesta, ale aj do Helišoviec a Zlatnej na Ostrove.

Dôležitú úlohu majú aj komplexné služby, vrátane ubytovania, stravovania a servisu. Na rozdiel od viacerých európskych krajín sa na Slovensku ešte len pomaly rozbieha **certifikačný systém podpory cykloturizmu** (www.vitajtecyklisti.sk). Cieľom certifikácie **Vitajte cyklisti!** je vytvoriť sieť turistických zariadení a služieb, ktoré sú prispôbené potrebám cyklistov a tým podporiť cyklistickú dopravu a cykloturizmus na Slovensku. NSK disponuje len siedmimi certifikovanými zariadeniami len v 2 okresoch kraja - Komárno a Levice, ktoré spĺňajú povinné i niektoré z doplnkových kritérií. Lokalizované sú v blízkosti cyklomagistrál. Ide o nasledovné zariadenia: Dom starého mlynára v Kravanoch nad Dunajom (okres Komárno), Hotel Leonor v Kolárove (okres Komárno), Rekreačné zariadenie Margita-Ilona v Leviciach (okres Levice), Kemping Vodník v obci Jur nad Hronom (okres Levice), Motorest Stop v Kozárovciach (okres Levice), Park Hotel v Hokovciach (okres Levice), Penzión Lipa v Tlmaoch (okres Levice). Táto certifikácia zároveň predstavuje aj zaujímavý marketingový nástroj, ktorý rôznymi spôsobmi propaguje certifikované zariadenia medzi cyklistami a cykloturistami doma aj v zahraničí a priahuje turistov do regiónov. Napriek tomu, že NSK kraj je bohatý na množstvo zaujímavých turistických cieľov (hrady, zámky, múzeá, jaskyne, atď.) i služieb (napr. turistické informačné kancelárie), certifikovaných zariadení je málo.

V II. etape spoločného projektu (Dubcová, Kramáreková, eds., 2012) bolo navrhnutých 10 regionálnych cykloturistických trás v rôznych prírodných oblastiach (rovina, pahorkatina, pohorie) prednostne na cestách III. triedy, resp. po územných komunikáciách v mierke väčšej ako 1 : 100 000. Každá zo trás priniesla informácie v nasledovnej obsahovej štruktúre: 1. Vymedzenie územia, 2. Možnosti rozvoja cykloturistiky v území (štruktúra charakteristika územia z aspektu prírodných a

kultúrno-historických daností, atraktivita z poh adu cestovného ruchu, cykloinfra-truktúra, ru-ivé prvky rozvoja cykloturistiky), 3. Hierarchia navrhovaných cykloturistických trás v území (zoznam navrhovaných trás a ich nadväznos na trasu európskeho významu EUROVELO 6 ó Dunajskú cyklistickú cestu prostredníctvom národných cyklomagistrál), 4. Charakteristika navrhovaných cykloturistických trás územím (schematický ná rt, d flka, stúpanie, povrch ó spevnený, nespevnený, vý-kový profil, náro nos trasy, kolízne body, infra-truktúra na trase a v zázemí trasy, skládky odpadu a pod., fotografie zaujímavostí, charakteru úsekov a ich prepojení at .). Vytipovaných bolo takmer 920 km cykloturistických trás (so spevneným povrchom 723 km a snespevneným povrchom 197 km). Niektoré z týchto navrhovaných cyklotrás sú ufl v -tádiu realizácie, napr. cyklistický chodník Nitra ó Vráble, cyklotrasy mikroregiónom Termál v okolí Podhájskej alebo cyklotrasy v oblasti pôsobenia VITIS, o.z. so sídlom vo Ve kom Záluflí v okrese Nitra a pod.

Na realizáciu cyklistickej infra-truktúry môflu by obciam, resp. mikroregionálnym združeniam pridelené dotácie z rôznych zdrojov, napr. na vypracovanie projektovej dokumentácie cyklotrás, ich zna enie, fyzické vybudovanie cyklotrasy i cyklistickej infra-truktúry a pod. V období rokov 1998 - 2010 boli cez Program obnovy dediny do cyklotrás a súvisiacich projektov investované finan né prostriedky v celkovej vý-ke cca 83 000 eur. V roku 2013 bolo zastupiteľstvom NSK na rozvoj cyklotrás schválených 40 000 Eur.

Záver

Cestovný ruch sa v sú asnosti stáva jedným z alternatívnych impulzov hospodárskeho rozvoja. Významný je fakt, fle jeho realizácia nevyfladuje v porovnaní s inými aktivitami ve ké vstupné investície a je založená na existujúcich lokaliza ných a realiza ných predpokladoch, ktoré existujú v kaľdom území. Ich kvalita a kvantita je, pochopite ne, v kaľdom regióne rozdielna. Územie NSK, afl na výnimky, svojimi predpokladmi patrí k územiám Slovenska s marginálnym turistickým významom. Napriek tomu kraj disponuje atraktormi schopnými motivova potenciálneho náv-tevníka k príchodu do tohto územia. Najmä rurálny priestor má reálnu mofnos nap a sú asný trend v cestovnom ruchu, ktorým je preferovanie turisticky neznámych, nepredimenzovaných oblastí. Podmienkou je v-ak dobudovanie potrebnej turistickej infra-truktúry. Práve toto sa v-ak stáva výhodou pre oblas oraz intenzívnej-íe sa rozvíjajúcej cykloturistiky ako alternatívnej mobility.

Literatúra

- [1] BENTHIEN, B., (1997). *Geografie der Erholung und des Tourismus*. Gotha: Justus Perthes Verlag. p. 193.
- [2] BERESECKÁ, J., (2013). Natural and cultural-historical potential - a catalyst for tourism development. In *16th International Colloquium on Regional Sciences*. Brno: Masarykova univerzita. pp. 603 - 609. ISBN 978-80-210-6257-3. DOI 10.5817/CZ.MUNI.P210-6257-2013-76.
- [3] BOROVSÝ, J., SMOLKOVÁ, E., NI AJOVÁ, I., (2008). *Cestovný ruch - trendy a perspektívy*. Bratislava: EKONÓMIA. ISBN 978-80-8078-215-3. p. 280.
- [4] BULL, C., (2006). Racing cyclists as sport tourists: The experiences and behaviours of a case study group of cyclists in East Kent, England. *Journal of Sport and Tourism*, vol. 11, iss. 3/4, pp. 259-274. DOI 10.1080/14775080701400927.
- [5] DUBCOVÁ, A., KRAMÁREKOVÁ, H. eds., (2012). *Ťúdia rozmiestnenia cyklotrás v Nitrianskom samosprávnom kraji*. [online]. Dostupné z: <<http://www.unsk.sk/showdoc.do?docid=8474>>.
- [6] DUBCOVÁ, A., KROGMANN, A., KRAMÁREKOVÁ, H., (2011). *Aktualizácia stratégie rozvoja cestovného ruchu Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2007 - 2013 a Aktualizácia ak ného plánu pre jednotlivé strategické ciele na roky 2011 - 2013*. Nitra: Nitriansky samosprávny kraj. p. 78. Dostupné z: <http://www.unsk.sk/files/oblasti/CR/aktualizacia_strategie_cr.pdf>.
- [7] DUBCOVÁ, A., KROGMANN, A., (2009). Mariánske pútnické miesta v Nitrianskom kraji. In *Turistika religijna na obszarach górskich = Religious tourism in mountainous regions : International conference in Bukowina Tatrza ska*. Nowy Targ: Podhala ska Pa stwowa Wy sza Szkola Zawodowa. pp. 109-120.
- [8] HLADKÝ, J. *Tvorba cykloturistických trás na Slovensku*. [online]. Dostupné z: <<http://www.unsk.sk/showdoc.do?docid=8474>>. 2012.
- [9] KROGMANN, A., (2005). *Aktuálne mofnosti využitia územia Nitrianskeho kraja z h adiska cestovného ruchu*. Nitra: Univerzita Kon-tantína Filozofa v Nitre. p. 218.

- [10] LAMONT, M. J., (2009). Wheels of change: a model of whole tourism systems for independent bicycle tourism. In *Proceedings of Re-creating tourism: New Zealand Tourism and Hospitality Research Conference, Hanmer Springs, New Zealand, 3-5 December*. Christchurch, New Zealand : Lincoln University.
- [11] MARIOT, P., (1983). *Geografia cestovného ruchu*. Bratislava: Veda. p. 252.
- [12] MARTIN, P. ed., (2005). *Koncepcia rozvoja cyklistickej infra-štruktúry na Západnom Slovensku*. Bratislava: BicyBA. [online]. Dostupné z: <http://www.bicyba.sk/download/CD_ZSk/01_Koncepcia_text.pdf>.
- [13] *Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike*. [online]. Dostupné z: <<http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=140565>>.
- [14] *Národný strategický referenčný rámec 2007 ó 2013*. [online]. Dostupné z: <<http://www.nsrr.sk/narodny-strategicky-referencny-ramec-2007-2013/>>.
- [15] *Nová stratégia rozvoja cestovného ruchu Slovenskej republiky do roku 2013*. [online]. Dostupné z: <http://www.sacr.sk/fileadmin/user_upload/strukturalne_fondy/dokumenty2013/Nova_strategia_rozvoja_estovneho_ruchu_SR_do_roku_2013.pdf>.
- [16] *Podpora pe-jej turistiky a cykloturistiky*. [online]. Dostupné z: <<http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=81190>>.
- [17] *Program rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2007 ó 2013*. [online]. Dostupné z: <<http://www.mas-scv.sk/index.php/dokumenty-mas/prv-sr>>.
- [18] RITCHIE B. W., HALL, C. M., (1999). Bicycle tourism and regional development: A New Zealand case study. *Anatolia: An international journal of tourism and hospitality research*, vol. 10, iss. 2, pp. 89-112.
- [19] *Slovenský cykloklub*. [online]. Dostupné z: <<http://www.cykloklub.sk>>.
- [20] *Stratégia rozvoja cestovného ruchu do roku 2020*. [online]. Dostupné z: <<http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=104109>>.
- [21] TUPÁKOVÁ, V. *Lexikón cyklotrás Pre-ovského kraja*. EDA Slovakia s.r.o., pre Know-How n.o.
- [22] *Vitajte cyklistiti ó certifikácia turistických slufieb*. [online]. Dostupné z: <<http://www.vitajtecyklisti.sk/o-certifikacii.html>>.
- [23] WEISS, P. a kol., (2005). *Regionalizácia cestovného ruchu v Slovenskej republike*. Bratislava: Ústav turizmu, s.r.o.; Aurex, s.r.o. p. 114.
- [24] *Zákon . 91/2010 Z.z. o podpore cestovného ruchu*.